

11. Premievrij staatspensioen voor iederen burger, die op 65-jarigen leeftijd gedurende de laatste drie jaren een inkomen had van minder dan gemiddeld duizend gulden per jaar.
12. Tegengaan van onbeperkte cumulatie van pensioenen.
13. Staatstoezicht op het bankwezen.
14. Versterking der Volkenbondsgedachte; internationale ontwapening. Vrede door Recht.
15. De koloniale politiek zij in de eerste plaats gericht op het belang der koloniën zelve.

PLATTELANDERSBOND.

Centraal Hoofdbestuur: A. Braat, Hekelingen, Voorzitter; Mr. C. Vervoorn, Herwijnen, plaatserv.-Voorzitter; P. A. Timmers, Hekelingen, Hoofdsecretaris-penningmeester; J. W. Bos, Lonneker; H. Steenge, Vries; J. Lutgers, Glimmen; J. H. Zwart, Appelscha.

Officieel Orgaan: De Nieuwe Plattelander.

Program.

1. Waken tegen elke achterstelling van het Platteland.
2. Vermindering van belastingen door groote bezuiniging op rijks-, provinciale- en gemeenteuitgaven; belasting naar draagkracht.
3. Verbetering van de toestanden ten plattelande wat betreft electriciteitsvoorziening, telefoon, watervoorziening, postrijen en veiligheid.
4. Verbetering der verbindingsmiddelen ten plattelande.
5. Vrije uitvoer van producten.
6. Afschaffing van den Zomertijd.
7. Vrijheid van arbeid, behoudens in voor de gezondheid schadelijke industrieën, en voor vrouwen en kinderen.
8. Afschaffing der zegelplakkerij en der Raden van Arbeid, met behoud van de zorg voor ouden van dagen en invaliden.
9. Bestrijding van overheidsmaatregelen, waardoor land- en tuinbouw in hunne ontwikkeling worden belemmerd.
10. De uitvoering van onvermijdelijke sociale maatregelen worde zooveel mogelijk gelegd in handen van organisaties van belanghebbenden met vermindering van overbodige ambtelijke bemoeiing.
11. Voldoend en goed land- en tuinbouwonderwijs.
12. Verheffing van land- en tuinbouw, door bevordering van het vereenigingswezen, bevordering van ontwatering en ontginning en ruilverkaveling, met zoo weinig mogelijk ambtelijke bemoeiing. Zorg voor een goeden landbouwvoorlichtingsdienst.
13. Vermindering van de thans bestaande militaire lasten. Ondersteuning van internationale ontwapening.
14. Beperking van overheidsexploitatie tot het noodzakelijke. Vermindering van het aantal ambtenaren. De salarissen te brengen in overeenstemming tot die in het particuliere bedrijf. Afschaffing van kindertoeslagen.
15. Gelijke bezoldiging der ambtenaren, ongeacht hun woonplaats zonder classificatie.
16. Herziening der wettelijke bepalingen in zake de pacht, verhooging der bedrijfszekerheid voor den pachter. Instelling van pachtcommissies als adviseerende en bemiddelende organen.
17. Doelmatige uitvoering der landarbeiderswet, stichting van boerderijen op woeste gronden.
18. Bestrijding der werkloosheid door productieve werkverschaffing.

19. Afschaffing van rijksvoorschotten voor den woningbouw.
20. Bevordering van snel en goedkoop recht en arbitrage.
21. Afschaffing der bijdragen door de gemeenten te betalen in de kosten van inrichtingen van Hooger-, Middelbaar- en Nijverheidsonderwijs in andere gemeenten.
22. Geen samenvoeging van kleine gemeenten met groote steden tegen den zin der bevolking; handhaving der zelfstandigheid der kleine gemeenten.
23. Instelling van een afzonderlijk ministerie van Landbouw.
24. Geen belemmering van den handel bij bestrijding van mond- en klauwzeer.

ROOMSCH-KATHOLIEKE STAATSPARTIJ.

Dagelijksch Bestuur van de R. K. Staatspartij:
, voorzitter; M. van Hout, Helmond, onder-voorzitter; Mr. J. Heerkens Thijssen, Haarlem, penningmeester; A. C. de Bruyn, Utrecht; Mr. Frans Teulings, 's-Hertogenbosch, secretaris; Mr. H. Kolfshoten, 's-Gravenhage, 2e secretaris.

Inleiding tot het program van 1896.

De katholieke leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben gemeend het volgende program te moeten vaststellen. Zij bieden het hun katholieken landgenooten aan in het vertrouwen dat de onder hen heerschende eensgezindheid de volle samenwerking van alle katholieke krachten zal bevorderen en verzekeren.

Bij de samenstelling van dit program hebben zij zich laten leiden door eenige overwegingen, die zij in het kort wenschen mede te deelen.

Als katholieke mannen belijden en verdedigen zij, wat door den H. Stoel over het wezen van den Staat, over oorsprong en bevoegdheid van het gezag, over plichten van vorsten en volken wordt geleerd. Zij verwerpen wat de *Syllabus* verwerpt, zij aanvaarden wat de Encyclieken *Quanta Cura* van 8 Dec. 1864 en *Immortale Dei* van 1 November 1885 leeren. In de laatstgenoemde Encycliek, die handelt over de christelijke inrichting der Staten, vonden zij de door hen te volgen gedragslijn geteekend in de volgende zinsneden:

„Voor Katholieken, die waarlijk dien naam waardig zijn, is het allereerst noodzakelijk de Kerk als echte zonen lief te hebben en die liefde te toonen; alles wat met dezen roemrijken plicht niet overeenkomt zonder aarzelen te verwerpen; de staatsinstellingen zooveel als 't in eere geschieden kan te bezigen tot bescherming van waarheid en recht; er voor te waken dat de vrijheid van handelen de door natuurwet en Gods wet gestelde maat niet overschrijde; er naar te streven dat ieder gemeenebest naar den geest van 't Christendom worde ingericht. Moelijk kan de weg, waarlangs dit alles moet worden verkregen, op eensluidende en scherp omlijste wijze worden beschreven, daar hij verschillen zal naar de verschillende eischen van plaats en tijd. Toch moet men steeds waken voor de eensgezindheid en trachten naar éénheid van handeling.

„Deze beide dingen zullen het best worden verkregen, indien allen en een iegelijk de voorschriften van den H. Stoel houden als de wet van hun leven, en zich richten naar de Bisschoppen, die de *H. Geest gesteld heeft tot het besturen van Gods Kerk*.

„De verdediging der katholieke zaak vordert onverbiddelijk in de belijdenis der door de kerk overgeleverde leer, éénheid van zin bij allen en de hoogste volharding; daarom moet er tegen worden gewaakt dat iemand op eenige wijze tot valsche meeningen overhelle of zwakker weerstand biede dan de waarheid duldt. Over dat wat tot de vrije meeningen behoort is het geoorloofd op gematigde wijze en met het doel om tot de waarheid te komen, te redetwisten, maar dan met vermindering van beleedigende onderstellingen en wederzijdsche verwijtingen. En opdat nu de een-